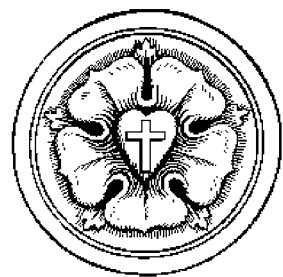

Kapernaum

A Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye lapja

2018. év 1. szám

Húsvét

Hatodik alkalommal rendezte meg borversenyét az iharosberényi evangélikus gyülekezet 2018. február 10-én a berényi Kultúrházban. 91 mintát, helyben, Pogányszentpéteren, Iharosban, Somogyicsicsóban, Vésén és Csurgón termelt bort mustrált végig a Smidéliusz Zoltán elnökölte szakmai bíráló bizottság. A nevezett 56 fehér bor közül 22 arany, 17 ezüst, 10 bronz, a 25 vörös bor közül 7 arany, 9 ezüst, 7 bronz, a 10 rosé közül 2 arany, 5 ezüst és 3 bronz minősítés született a tombolával, zenés mulatsággal záruló gyülekezeti borversenyen.

VÁLTOZÁSOK AZ ADÓ 1%-ÁNAK FELAJÁNLÁSÁVAL KAPCSOLATBAN

Jelentős változás következett be az egyházak kedvezményezettként való megjelölésében. Ettől az évtől kezdődően, ha valaki nyilatkozik bevett egyház javára, a nyilatkozata visszavonásig érvényes, így ha egyszer ezt megtettük, a következő években nem kell külön nyilatkozatot beadnunk.

Az 1%-ról való rendelkezés során Önök az idei évtől kezdve megadhatják nevüket és postai, illetve elektronikus levelezési címüket a kedvezményezettként feltüntetett egyházi szervezetnek is, nemcsak a civil kedvezményezettnek. Ez a további kapcsolattartás miatt jelentős lesz egyházunk számára, így kérjük, hogy közöljék velünk ezeket az adatokat a bevallás során. Ez az adatszolgáltatás önkéntes, nem kötelező.

Az egyház számára való rendelkezés abban az esetben is érvényes, ha családi vagy egyéb adókedvezmények miatt a személyi jövedelemadó nulla forint, mert ebben az esetben az egyháznak még jár a rendelkezők száma után megállapított kiegészítő támogatás az államtól. Az összevont adóalap után befizetett személyi jövedelemadó további 1%-át változatlanul fel lehet ajánlani alapítványok részére, **kérjük** ez esetben is **támogassák az evangélikus egyházhoz, gyülekezetekhez és intézményekhez közeli alapítványokat!**

A rendelkezést az alábbi módokon tehetik meg:

A legegyszerűbb nyilatkozni az ügyfélkapun keresztül lehetséges elektronikus úton. Itt valóban csupán egy kattintás a nyilatkozat. A személyijövedelemadó-bevallás részeként 2018. május 22-éig bevallási tervezetük online jóváhagyása esetén lehetőségük van az szja 1+1 százalékáról rendelkezni.

A munkáltató útján való rendelkezéskor legkésőbb 2018. május 10-éig lezárt borítékban leadva is megtehetik a nyilatkozatot. A bevallástól elkülönülten 2018. május 22-éig közvetlenül a NAV-hoz a 17EGYSZA jelű nyomtatványon (ügyfélkapun keresztül elektronikusan vagy postai úton, vagy a NAV ügyfélszolgálatain személyesen, lezárt, adóazonosító jellel ellátott borítékban is nyilatkozhatnak). A nyomtatvány letölthető a NAV weboldaláról. Az egyházunk által kiadott szórólapot is elfogadják érvényes nyilatkozatként, ezt önállóan lezárt, adóazonosító jellel ellátott postai borítékban adhatjuk fel postán vagy a NAV ügyfélszolgálatain személyesen is átadhatjuk.

Akik már bevallották az adójukat, 2018. május 22-ig még mindig rendelkezhetnek a bevallásról!

Magyarországi Evangélikus Egyház, technikai szám: 0035

Köszönjük, hogy Ön is a Magyarországi Evangélikus Egyház és valamelyik alapítványa javára rendelkezik adója 1+1 százalékáról!

ÚJ ÉLET

(Aknay János festményére - Balatonboglár)

A megfeszített Megváltót két, fényből, égből lenyúló

drága kéz tartja.

Nem szögek rögzítik, római katonák végrehajtotta hóhérmunka.

Ott is az arcát elrejtő atyai kéz tartja,

hogy benne lelj vígaszra.

Lába a földgolyón...

a szenvedő testben végtelen erő,

erőszakkal szemben a szeretet diadalma,

földről égbe ívelő titkos Jákób lajtorja,

ha rálép lábad, elérsz az égi pitvarokba.

Ha eltemettetsz vele, bízz feltámadásodba!

Keresztséged ezt hirdeti:

halálból, az életre lettél kiválasztva.

Más célt ne keress! Jézussal új életben Istennek élj!

Ne légy bűn rabja!

Deméné Smidéliusz Katalin (2013. Június 10.)

Jézus ... ezt mondta: Elvégeztetett! (Jn 19,30)

„Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.”

A tökéletességhez hozzátartozott a szabad akarat is. Így, a Szentírás tanúsága alapján, Isten, aki saját képére és hasonlatosságára teremtett minket, megadta a lehetőséget a választásra. Annak ellenére így van ez, hogy tudatunkkal szeretnénk tagadni azt, hogy eleve benne van a teremtésben a lehetőség az elbukásra. És a bukás meg is történik. Na, nem abban, hogy „az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról, mert csábítja a szemet, meg kíváncsi is az a fa, mert okossá tesz: szakított a gyümölcséből, evett, majd adott a vele levő férjének is, és ő is evett.” A bukás – ha így tetszik – a BŰN ott kezdődik, hogy az ember elhiszi, hogy Isten nem Isten. Elhiszi, hogy Isten féltékenységből tilt. Magáról pedig elhiszi, hogy valaha is isten válhat belőle. Inkább hallgat bárki/bármi (itt konkrétan a Kísértő) szavára, mint Isten szavára.

Mielőtt tovább lépnénk, illetve mielőtt Isten tovább lép és az emberrel foglalkozna, megszólal a remény teljes isteni jövőkép. „Ellenségeskedést támasztok közted (kígyó) és az asszony közt, a te utódod és az ő utódja közt: ő a fejedet tapasztja, te meg a sarkát mardosod.” Kész van a válasz a bűnre, az evangélium.

A szakadék az ember erejéből átugorhatatlan. Nincs az a teljesítés és mellé tett áldozat, ami átsegíthetne, sőt közelebb vihetne Istenhez. Egyszerűbbre lefordítva: nem tudom ma-

gamat a hajamnál fogva kihúzni a mocsárból, vagyis nem tudom magamat megváltani! És Isten ezt nagyon jól tudta! Ezért Ő épít hidat. Ő jön el. Ő lesz emberré, hogy egyáltalán valami lehetőségünk legyen. Jézus Krisztus lesz az út. „...senki sem mehet az Atyához, csakis én általam.” tudatosítja, hogy nélküle nem megyünk semmire. Lehet próbálkozni tovább, de csak ez az egy út van a túlsó partra.

„Elvégeztetett.” Krisztus kereszten elmondott utolsó szava talán érthetőbb lenne, ha úgy fordítanánk: Céljához ért. Mert valóban végéhez ért a megváltás. A passió nagy drámáján keresztül Isten elvégezte, amit megígért. De abban a pillanatban, amikor Jézus átadta a lelkét Atyjának, céljához ért a küldetése. Megnyílt az atyai ház ajtaja mindannyiunknak. Elkészült az út hazafelé. „Most már valamennyien, bárhol éltünk, bárkik vagyunk, bármit tettünk, bármit mulasztottunk el, elindulhatunk az elkészített úton, a tékozló fiú örök bánatával és honvágyával az atyai ház felé. Hiszen ez a cél. Ő ezért jött, ezért vállalta, mint Isten Báránya a világ, és benne a mi saját bűneink minden terhét. Ezért! Hogy amikor utolsó pillanatig a hit engedelmisségében takarja be Őt a sötét, megszülessen a bocsánat. Ez volt az ára, hogy te örülhess bűneid bocsánatának.”

Elvégeztetett! Összegzés, titok, Isten titka, örömhír. Minden benne van ebben az egy szóban. Kívánom, hogy megtaláld a helyedet ott, a kereszt alatt! Ámen **Koczor György**

AZ ÖKUMENIKUS IMEHÉT MARGÓJÁRA

„A statisztika olyan, mint a bikini: sok mindent megmutat, de a lényegét eltakarja.”

Aaron Levenstein

Minden matematika, főként akkor, ha megelégszünk azzal, ami a felszínen van.

Az érettségi bizonyítványt kézhez kapva a legnagyobb örömöm az volt, hogy „soha többé matematika”. Erre megint itt van: grammokat osztok kettővel, hárommal, hozzáteszek, elveszek, hogy egyforma tésztákat formázzak, átlagot számolunk a félévi jegyekből, profin számolom a testtömeg indexem, és két ökumenikus imaheti sorozat minden szeretetvendégsége után megfogadom azt is, hogy mostantól jobban számolom a szénhidrát és kalóriamennyiséget is. Matekozunk a költségvetéssel, a statisztikákkal, matekozunk a választások előtt esélyeket latolgatva, és úgy tűnik az eredmények kivétel nélkül mindig számokban mérhetőek. Ott feszülnek rajtunk, mint a bikini, egyértelműen felszínre hozzák az előnyös domborulatokat, de nem rejtik el azt sem ahol hanyagul dolgoztunk, ahol nem volt elég az erőfeszítés, az akarat. Sok mindent megmutatnak, de a lényegét eltakarják.

Az ökumenikus imaheteink záró alkalma után ez a jóleső gondolat maradt bennem. Számokban mérve sokan voltunk, de mégsem ez volt az igazi öröm és visszajelzés számomra. Balatonszemesen, a katolikus templom szószerén állva az imahét záró alkalmán, újra átélhettem azt a csodát, hogy minden megszűnik körülöttem: mintha én magam is eltűnnék a hétköznapjaimmal, az aggodalmakkal, a rohanásokkal és nem maradna más, mint az Isten igéje, és mindaz, amit a lelkem, a szívem mélyén hiszek és remélek. Nincs más, mint a kegyelem, amely hordoz, és éltet. Megmártózom ilyenkor a szemek mosolyában vagy éppen könnyében, a figyelő tekintetekben, melyek az enyémbe kapaszkodnak bármilyen sokat is beszéljek. Nem az enyéme ezek a percek, csupán egy hangszer, egy eszköz vagyok az Isten kezében, és nem tudom elégszer megköszönni az Úrnak, hogy használ engem, a cseppet sem tökéletes, esendően gyenge gyer-

mekét. Olyan élmény ez, amelyet nem írnak le számok vagy statisztikák. Olyan eredmény ez, ami csak a lelkekben, a szívekben kiszámítható, és egyedül az Istennek van hozzá „megoldókulcsa”. Aztán az ajtóban állva, míg kezét fogtunk és elköszöntünk a gyülekezettől, megértette velem azt is, hogy nem hiábavaló az érdekek számháborújában embernek maradni. Baptista testvérem, Zoli érkezett kézfogásra, aki a mosolyával, derűjével alázatos szelidségével mindig fényesebb varázsolja akár a szemesi imaházunkat, akár a boglári templomunkat. A kézfogásnál odalépett hozzám, és átkarolva egy mondatot súgott a fülembé: „Lélekben odamentem hozzád és megsimogattalak. Annyira büszke voltam Rád!” Azóta is átjár ez a mondat. Nem győzöm megköszönni az Istennek őt, a küldöttet, aki mintegy szárny nélküli angyal érkezett hozzám tegnap a sötétben; a találkozásokat melyek által épülünk és építünk akár a templomban, akár az utcán, boltban vagy hivatalban. Mert ezek az igazán fontosak. Nem számokat fog az Úr számon kérni rajtunk, hanem a hitet és a szeretetet amellyel adni és kapni tudtunk. Mert a statisztika sok mindent megmutathat, de az Isten számára igazán lényegeset soha nem tudja napvilágra hozni.

Kőszeghnyé Raczkó Zsuzsanna

Laikusok és presbiterek szolgálata a gyülekezetben (tekintettel a közelgő tisztújításra)

Az egyház küldetése az evangélium eljuttatása minél több emberhez. Isten ezzel embereket bíz meg, lelkészeket és nem lelkészeket, ez utóbbiak a **laikusok** csoportjához tartoznak.

Latinul a *laicus* jelentése: köznéphez tartozó. A görög eredetű szó: *laikosz* népi, *laosz* népet jelent, és ha Isten népét, akkor egyáltalán nem lealacsonyító. Elterjedt még a „világi”, ill. a tagadó alak: „nem lelkészi”. Ez utóbbi a paritás elve alapján betöltött tisztségeknél használatos, pl. a zsinati, egyházi bírósági tisztségeknél. A *világi* megjelölés sem túl szerencsés, mert az ordinált lelkészek is e világból valók. Még tréfálkozásra is lehetőséget ad: egy nem lelkész mondta – *tudod, mi vagyunk a világiak, a lelkészek a világtalanok.*

Félretéve az élcelődést, kik is tartoznak a laikusoknak nevezhető csoportba? Tágabb értelemben az egész gyülekezet, de a legfontosabb és a legtöbbet emlegetettek a

- **presbiterek**, majd a
- **diakónusok** és ide kell, hogy soroljam az
- egyházi **pedagógusokat, óvónőket** (és még sok más egyházi munkaterület szolgálattevőit.)

Isten mindenkit elhívott valamilyen szolgálatra. Kérdés, hogy képesek vagyunk-e az elhívást magunkévá tenni? Isten elhívásának engedni a saját akaratunk feladása és átadása annak, akinek terve van velünk. Többféle módon lehetünk alkalmasak egyházi szolgálatra, de mindenkor bízhatunk abban, hogy ez az alkalmasságunk Istentől van. Fontos azonban, hogy ez tudatosuljon bennünk.

Az *egyetemes papság* elvét sokszor emlegetjük. Luthernek és általánosságban a reformátoroknak a tanításában nagy hangsúlyt kapott, hogy minden Krisztusban hívó keresztyén ember elhívást kapott az istenes élet szolgálatára, s ebben ugyan különbséget lehet tenni (a hivatások tartalmában), de nem lehet hierarchikusan egymás alá és fölé rendelni őket.

Fontosnak tartom, hogy ne a megtapasztalható állapotok leírásával kezdjem, hanem az **igei alapvetések** mentén haladjunk. Az *ortodoxia*, a helyes tanítás alapján vizsgálhatjuk meg, hogy az *ortopraxis*, a helyes gyakorlat megfelel-e ennek. 1Péter 2,9,10-ben írottak szerint a laikus fogalomkörbe tartozókra mondja az apostol: *Ti*

pedig választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet vagytok, Isten tulajdonba vett népe, hogy hirdessétek nagy tetteit annak, aki a sötétségből az ő csodálatos világgosságra hívott el titeket; akik egykor nem az ő népe voltatok, most pedig Isten népe vagytok, akik számára nem volt irgalom, most pedig irgalomra találtatok.

Ezek alapján Isten a keresztyén gyülekezeteket így tartja számon, akkor is, ha csak egy-két pap szolgál a sok laikusból álló gyülekezetben. Alapvető protestáns felfogás viszont, hogy az egyházban a klerikusok és laikusok szolgálati közössége elengedhetetlen követelmény. A szerepek természetesen eltérőek, de Isten előtti értékük tekintetében egyformák. Luthernek is az ige és a szentségek kiszolgáltatása áll első helyen, utána jön a hivatal. Minden tisztség Istentől kapott mandátum és az igehirdetői szolgálatra történő elhívás sem különíti el egymástól az egyháztagekat. Nehéz lenne számba venni és felsorolni azokat a helyeket és szolgálati formákat, ahol Isten országának közös építése látható módon is megvalósul a lelkészek és nem lelkészek között.

A nem lelkészi tisztségen belül a **presbiteri szolgálat** eredeti, bibliai értelmezésében gyülekezet építő, missziós, evangelizáló, lelki gondozó, és bizonyos esetekben igehirdető szolgálatnak tekinthető, ami a lelkész irányí-

tásával működik. A „presbiter” szó a görög *preszbüterosz* rövidített alakja, jelentése *öregebb*, és természetesen nem életkorról van elsősorban szó, hanem – az életkor miatt is – tapasztalatról. Ha arra gondolunk, hogy Péter és Pál apostolok is presbiterként, presbitertársként említik magukat (1Péter 5,1), akkor talán – az eredeti jelentést figyelembe véve – a szolgáló lelkészek felelnek meg a *presbiter* elnevezésnek és a mai presbitereinket inkább *diakónusoknak* kellene hívniuk.

A presbiternek rendszeresen olvasnia kell (kellene) a Szentírást és gyakorolnia magát Isten szolgálatában. Jó példát kell mutatnia a gyülekezetnek, meg kell őriznie a „hit titkát”, tiszta lelkiismerettel (1Tim 3,9). Meg kell vizsgálnia magát annak tudatában, mit kíván tőle ez a tisztség (1Tim 3, 1-7; 2Tim 2,24,25; Tit 1,9). A presbiter tehát, mint a nyáj pásztor **gondozza**, mint Isten házának szolgálja **vezesse**, és mint a hit őrzője **védje** a gyülekezetet. Korábban nem is tisztség volt, csak egy minőségi jelző. Van olyan protestáns egyház, ahol ma is csak „idősebb” egyháztagsokról beszélnek, ahogyan Pál is egy helyen említi őket: *...elküldött Efezusba, és magához hívatta a gyülekezet véneit.* (ApCsel 20,17)

Ugyanakkor más helyen kimondottan a presbiterekről szól: *A vezetésben bevált presbiterek kétszeres megbecsülést érdemelnek: elsősorban azok, akik az igehirdetésben és a tanításban fáradoznak.* (1Tim 5,17) János apostol a leveleiben magát is presbiterként mutatja be. Péter apostol kimondottan a presbitereknek írja a következőket: *A közöttetek levő presbitereket tehát kérem én, a presbitertárs és Krisztus szenvedésének tanúja, valamint eljövendő dicsőségének is részese: legeltessétek Isten közöttetek levő nyáját, ne kényszerből, hanem önként, ne nyereszkedésből, hanem készségesen, ne is úgy, mint akik uralkodnak a rájuk bízottakon, hanem mint akik példaképei a nyájnak.* (1Pét 5,1-3) Ebben az igében a presbiteri feladat is összegezve van.

Christian Möller könyvében szerepel, hogy a badeni presbiterek beiktatásakor elhangzik a következő mondat: „Arra hívatatok, hogy gyülekezetet vezessetek, és arról gondoskodjatok, hogy Isten igéje helyesen hirdettessék.” Hogyan lehet ennek a követelménynek eleget tenni? Mindenek előtt az imádság révén, amelyben kérhetik a Szentlelket. Van olyan gyülekezet (Kurhessen-Waldeck), ahol minden vasárnapi istentisztelet kezdetén eléneklik a *Jövel Szentlélek Úr Isten* kezdetű, ismert énekünket. Hogyan is működik egy gyülekezet több személy általi vezetése? A válasz az, hogy emberileg sehogy. Illetve ebben az esetben is egyszemélyi vezetésről van szó, csak ez az egy személy nem ember, hanem maga a Szentlélek. A Szentlélek az, aki több személyen keresztül vezetheti igei

módon a gyülekezetet. A presbiterek munkáját tekintve gondoljunk az apostol búcsúszavaira: *Viseljétek gondot tehát magatokra és az egész nyájra, amelynek őrizővé tett titeket a Szentlélek, hogy legeltessétek az Isten házát, amelyet tulajdon vérével szerzett.* (ApCsel 20,28)

A fentiek alapján mi a **presbiter feladata**?

1. Ügyelni arra, hogy a gyülekezeti tagok a tanítás tekintetében a Szentírást követik-e, s hogy életük vezetését is ehhez igazítják-e.
2. Segíteniük kell abban, hogy az eltévelyedett gyülekezeti tagok visszataláljanak a közösséghez (ez a presbiteri munka missziói aspektusa).
3. Vigyázniuk kell arra, hogy a gyülekezetben minden békességben és jó rendben történjen.
4. Azért kell munkálkodniuk, hogy a gyülekezet egyre jobban tükrözze a Krisztushoz tartozást.

A felsoroltakból érzékelhető, hogy a presbiteri tisztség egy vezető feladat, de egyben párosul apostoli, prófétai, evangélista, tanítói vagy pásztori szolgálattal.

– **A presbiterekkel szembeni követelmények.** Mindenekelőtt az 1Tim 3, 1-7-ben és Tit 1, 7-9-ben közli Pál apostol a gyülekezettel, milyen feltételeknek kell megfelelni a presbiteri tisztségekben. Ezek alapján az első feltétel, hogy **feddhetetlen legyen. Rendezett családi élete** legyen (egyfeleségű stb.), legyen **mértékletes.** Képes legyen **uralkodnia magán**, legyen **képzett** és **művelt, vendégszerető** és jól kell tudnia **tanítani másokat.** Majd négy negatív és három pozitív feltétel következik. A negatívak: ne legyen részeges, indulatos, pénzsóvár, és ne a frissen megtértek közül legyen választva (vagyis bizonyítási idő is kell); a pozitív feltételek: legyen barátságos, a saját házát jól igazgassa és a kívülállókat kedvező bizonyítást tegyenek róla.

Garádi Péter szerint a gyülekezetben lévő juhok pásztor **Jézus**, a lelkész és a presbiterek bojtárok, akik közül a lelkész az első az egyenlők között. A presbiter legyen: – példakép, – Biblia olvasó, – olyan, aki képezi magát, – maga is igehirdető, tanító, – hitét megvalló, – jó sáfár (lelki értelemben is), – teherhordozó, – lelki testvér, – imatárs, – munkatárs (a gyülekezet vezetésében is). Ne váljanak a presbiterek negatív példává!

A diakónusok feladata: Több helyen olvashatjuk a Bibliában, hogy az apostolok a különböző feladatokra különböző tisztségviselőket választottak. Ezekkel kapcsolatban Fil 1,1-, 1Tim 3, 8-13- és ApCsel 6,1-7-re hivatkozhatunk. Ezek alapján a diakónusoktól megkövetelhető: – tiszteletre méltónak kell lennie, – ne legyen kétszínű, – ne legyen rabja a mértéktelen borivásnak, – ne legyen nyereségvágyó, – minden adományukkal és erejükkel Isten Országát kell szolgálniuk.

Visszatekintés

Az ógyházi kép kirajzolódhat előttünk az igehelyek felidézésével. Az Ószövetség első „presbitériuma” Jetró tanácsára alakult: *válassz ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, megbízható embereket, akik gyűlölik a haszonlesést* (2Móz 18,21). A későbbi, klérus általi központosított irányítás megváltozásához is a reformáció kellett. Gondolhatnánk, nagyon autentikus *Luthert* idézni e témában is, de dolgozatom tartalmával ellentétesnek tűnhet. Inkább korának állapotát jellemzi; szerinte örök gyűlölködés van a klerikusok és a laikusok között, és ez alighanem megmarad, ahogyan ezt a régi mondást idézi:

*Ha majd a tenger mind kiszárad,
és az ördög mennybe szállhat,
akkor lesz laikus világ
s egyháziak közt barátság.*

(Wormsi Szent Márton templom falán volt olvasható)

A presbitériumi intézmény története híven tükrözi az egyházak lelkészi és világi vezetésének alsó és felső szervezeti fokon végbement súlyponteltolódásait és belső küzdelmét. A reformációt közvetlenül követő időszakban az egyházak magasabb fokú irányítását lelkészi testületek végezték, helyben pedig a földesúri patrónusok befolyása érvényesült. A rendi gondolkodásban nem volt szükség arra, hogy az egyház külön jogi személyként szerveződjék. Ez a forma hasonlított a német evangélikus fejedelemségek és a német–svájci reformátusok egyházzervezetéhez.

Az ellenreformáció idején, az áttérések következtében sok protestáns egyházközség elvesztette patrónusát, szükségessé vált az egyházi ügyek intézését külön testületekre bízni. A maradék protestáns főnemesség, a köznemességgel karöltve paritásos világi-egyházi részvétellel megalakította a felső egyházi vezetés szerveit és kormányzati formáit. Mintául szolgáltak az Erdélyben, világi túlsúllyal létrejött unitárius és református fő-konzisztóriumok. A kettős elnökséggel (világi és egyházi) ellátott intézményforma, amely utóbb egyházközségi szinten is megvalósult, európai viszonylatban egyedülálló volt. Az önálló presbitériumok megalakulását az az uralkodói szándék is siettetette, amely a helyi közigazgatás és a protestáns egyházak teljes szétválasztására irányult. Az első presbitériumnak nevezhető szervezet az unitáriusoknál alakult meg 1579-ben Erdélyben, nálunk a gömői egyházmegyében 1610-ben, a reformátusoknál 1617-ben Pápán, de kb. 150 év telt el, mire mindenütt általánossá vált.

A 18. század második felében a szaporodó presbitériumok döntő befolyást gyakoroltak az egyházközségek belső életére: szabályozták a helyi (nemcsak a vallási és egyházi) szokásokat, felügyeltek az egyházfegyelemre,

intézték az anyagi ügyeket, majd bekapcsolódtak az iskolák ellenőrzésébe, de beleszóltak olykor a prédikálásba is. Tagjaikat nem választották, hanem kinevezték vagy hivatalból behívták (bíró, esküdtek, tanácsosok, tekintélyesebb mesteremberek). Később az öntudatosodó jobbágyaradság követelte, hogy a presbitereket meg a gondnokot ne a lelkész és maga a testület nevezze ki, hanem a felnőtt férfiakat magába foglaló egyházi gyűlés válassza. A kor közjogi normáinak megfelelő választási rendszert (ahol minden, egyházi adót fizető családfőnek volt szavazati joga) voltaképp már kialakult gyakorlatként szentesítette és egységesítette az 1881. évi debreceni református és az 1891-1894-es budapesti evangélikus zsinat. A két világháború közötti időszakban számtalan jó gyülekezeti csoportosulás, ez irányú kezdeményezések születtek (férfi-, nőegylet, színjátszó kör, ifjúsági körök), de 1945 után a presbitériumok a helyi társadalmi élet perifériájára szorultak.

A jelen helyzet

Felmérés, s a tapasztalat is azt igazolja, hogy az egyházakban is mindinkább a fogyasztói szemlélet érvényesül. Sok gyülekezeti tag, szolgáltató intézménynek tekinti az egyházat, ahol úgy érzi, pénze fejében joggal tart igényt különféle természetű szolgáltatásokra.

Másfelől egyre nő az úgynevezett „maguk módján vallásos” emberek száma, akik eleve elzárkóznak minden elkötelezettség és minden közösségi elvárás elől, s igyekeznek olyan vallásosságot kialakítani maguknak, amely megfelel saját egyéni igényeiknek. Ilyen körülmények között annak is örülni lehet, ha van kinek ígét hirdetni, vagy van, aki akár csak a legegyszerűbb szolgálatot is kész önként elvállalni. Ez a szemlélet azonban összeegyeztethetetlen az egyház lényegével. Az egyház küldetéséhez elválaszthatatlanul hozzátartozik annak közös betöltése, az egy cél érdekében való együttműködés. Nagy szó, hogy erre is találunk szép példákat.

Sok gyülekezetben nehéz kérdés, hogy van-e, akit a templom körüli fizikai szolgálatokon kívül más feladattal is meg lehet bízni. Ha próbálkoznak vele, az illető vajon alkalmas-e, hitben, ismeretben felkészült-e rá? Több gyülekezet tanúskodik arról, hogy a megbízás és a felkészülés gyakran erősíti egymást. De feltehetjük a kérdést: presbiteri szolgálatról vagy tisztségről beszélhetünk-e? A presbiteri szolgálatra való felkészítésben jelentős szerepet játszhatnak a különféle találkozókat, presbiteri, missziói napok, ifjúsági és más konferenciák. A beszámolókból úgy tűnik, van, ahol tudatosan igyekeznek a programot úgy összeállítani, hogy a presbiteri, énekari, vagy más szolgálatra elhívottakat hitben erősítsék,

s ugyanakkor a hitben elindultakat segítsék feladataik felismerésében és betöltésében. Általánosan tapasztaljuk, milyen nagy szerepe van az ilyen találkozók alkalmával annak, ha a jelenlévők olyanokat ismerhetnek meg, akik nem lelkipásztorként odaszánt étellel szolgálják Isten országa épülését. Az ilyen hiteles példának rendszerint sokkal maradandóbb hatása van, mint az előadásoknak. Ezért fontos, hogy a konferenciák elsődlegesen ne sereg-szemlék legyenek, ahova sokan felvonulnak, hanem ez a fajta bizonyágtétel érvényesülhessen találkozásokban, beszélgetésekben.

A konferenciák többször abban is hasznosak, hogy nyilvánvalóvá legyen: **Isten országának építése gyülekezeti határokon átvívelő közös ügy.** Amikor ebben a maga helyén talán egyedül küzd is valaki, különösen is nem lelkipásztorként, érezhesse, hogy közösségben van azokkal, akik máshol buzgólkodnak hasonló szolgálatban. Nyilván nehéz lenne számba venni és felsorolni azokat a helyeket és szolgálati formákat, ahol Isten országának közös építése látható módon is megvalósul a lelkészek és nem lelkészek között.

Az esetek többségében (99 %-ban) meghatározó, hogy a lelkész érkezik a gyülekezetbe. Vagyis készen kapja a presbitériumot. Ritka az az eset, hogy egy gyülekezetnek saját nevelésű lelkésze van (pl. *Kecskeméti Pál* Kiskőrösön). A meglévő presbitérium minden jellegzettségében magán viseli a korábban ott szolgált lelkipásztoroknak a presbiterek képzésében kifejtett tevékenységét, végzett vagy elmaradt munkáját. Véleményem szerint nagyon fontos, hogy az új lelkész mielőbb megismerje gyülekezetét és a presbitereket. Pásztor és nyáj kapcsolata csak akkor lesz gyümölcsöző, ha kölcsönösen elfogadják egymást. Erre több példát is lehetne említeni.

Az egymásra találásra nincsenek kész receptek. Nincsenek azonos típusú lelkészek és gyülekezeti tagok. (Saját véleményem, hogy ezért képtelenség egyetemes érvényű missziói törvényt alkotni!) Nagyon fontosnak tartom, hogy a lelkész látogassa a gyülekezeti tagokat, presbitereket, ne csak a betegágyánál. De hangsúlyozni kell, hogy ez egyben presbiteri feladat is kell, hogy legyen. Ha a kertbarátok köre tagjai szívesen látogatják egymás gyümölcsösét, mi miért zárkozunk be, miért tartjuk szigorúan magánügynek hitéletünket, különösen akkor, ha nem a bezárkózásra kaptunk elhívást? Laikusok, presbiterek és lelkész kapcsolatának alapjaiból kell, hogy következzen az együttműködés.

A presbiteri tisztség szolgálattá alakítása ügyében az anyagyülekezetben van több lehetőség. Ahol nem volt ilyen még, külön presbiteri, bibliaköri foglalkozásokat kell tartani a helyes alapokhoz való visszavezetésre. A

leánygyülekezeteknél, fiókgyülekezeteknél már más a helyzet. Ezeknél az lehet a megoldás, ha egy-egy nem túl idős presbitert, presbiteri továbbképzésre (Révfülpö) küldi a lelkésze, aminek elvégzése után csírája lehet majd a helyi presbiteri szemlélet-váltásnak.

Általános tisztújítás előtt állunk. Ilyenkor az optimisták reménykednek, hogy egy ütőképebb csapatot sikerül összehozni, pedig a több ciklust is megéltként tudjuk, nincsenek jó tapasztalatok ezen a téren. Szórvány területen ez különösen is igaz. Dönteni kell, presbiteri szolgálatra keresünk megfelelő embert vagy így akarunk egy elveszett „bárányt” a gyülekezeti nyájba visszaterelni? A nem megfelelő ember, tisztséggel felruházva komoly veszélyforrássá válhat. A református egyház világi elnöke – *Huszár Pál* – írja a 2013-ban megjelent presbiterekről szóló könyvében, hogy németországi útja során, amikor megkérdezte, hogy ott hogyan választanak új presbitert, az volt a válasz: *lasszóval*. Ez a kifejezés, mintha nálunk is kezdene szállóigévé válni.

Az, hogy a presbiteri tisztség szolgálattá váljon, mindnyájunk közös feladata. A „hitben idősebbre” fel kell tudnia nézni a többi gyülekezeti tagnak. A presbitereknek meg kell felelniük bizonyos feltételeknek, hogy a közösség bizalmát élvezve tudják gyakorolni hivatásukat. Lehetne sorolni arra is példákat, hogy néhány gyülekezet hogyan volt képes arra, hogy a lelkész-centrikus modellből egy többszolgálós gyülekezeti típusra váltson.

Nagyon fontos, hogy mindenki tudja és lássa (ha nem, segíteni kell ebben, hogy meglássa), hogy hol a helye a gyülekezeti szolgálatban. A laikus és presbiter ne akarjon lelkész lenni és a lelkész se gondolja azt, hogy minden feladatot ő tud ellátni a legjobban. A helyes feladat-látás azonban ne bátoralanítsa el a szolgálatot vállalókat. Fel kellene hagyni a túlzott lelkészi gyámkodással, és bátran át kellene engedni szolgálati területeket laikus munkatársaknak. Ehhez lelkész és egyházvezetési oldalról megfelelő program kellene, de biztosan, mindenhol alkalmazható módszert nehéz megfogalmazni.

Mi nem tudunk biztos megoldásokat gyülekezeti tagjaink elé tárni. De Krisztus hívó szavának engedelmeskedők, a közös elhívás alapján egymást is buzdítók vállalni tudják reménységünk szerint azt a szolgálatot, ami a gyülekezetet képes valódi gyülekezetté tenni.

Adj a Isten, hogy minél több méltó laikus munkatársa legyen egyházmegyénk és az egész evangélikus egyházunk gyülekezeteinek!

2018. február 5.

Nagybocskai Tamás
(Somogy-Zalai presbiter)

Jótekonysági Bál – Zarándokháza gyűjtenek a kaposváriak

énekekben a közösség erejére és az öröm fontosságára hívták fel a figyelmet az énekelni szeretők.

Az est folyamán a Csiky Gergely Színházról kapott jelmezekben a 20-as évek hangulatát tükröző fotók is készültek Kóbor Gergő fotós segítségével.

A bál jótekonysági felhívásáról Pongrácz Máté számolt be. A Kaposvári Evangélikus Gyülekezet az elmúlt évek sikeres gyűjtései után – amelyekben több somogyi evangélikus templom felújításához járultak hozzá a bálózók – az idei évben egy Evangélikus Zarándokház létrehozását kezde-

Kaposvári Evangélikus Egyházközség 2013-ban alakult férfiköre ötödik alkalommal rendezte meg a gyülekezet jótekonysági bálját Kaposváron 2018. február 3-án a Helyőrségi Klub nagytermében. A bál célja, hogy minden évben, úgy idén is egy jó kezdeményezés felkarolása volt.

A bál előkészületeit és szervezését idén is teljes egészében az Evangélikus Férfikör tagjai és annak vezetője Márcz Zoltán vállalta magára. A program kialakításában a gyülekezet különféle csoportjainak bevonását tartották fontosnak. Így a díszítésben a Nőegylet vállalt nagy szerepet, a tombola tárgyak gyűjtésében és húzásban a gyülekezet fiataljai segítettek. A bál megnyitóját egy evangélikus hittanos, Lóki Zsombor, valamint oktatójának Sörös Adrián és párja táncelőadása színesítette. A szombat esti rendezvényre idén is több mint száz résztvevő váltott jegyet. A bál nyitóprogramjában, Pongrácz Máté lelkész áhítata és Dr. Sütő Zoltán felügyelő köszöntő szavai hangoztak el. Az est háziasszonya, Pongráczné Györi Boglárka ismertette az este további programját, amiben a kaposvári énekkar és zenekar vicces műsora kapott szerepet. Az elhangzott többszólamú

ményezte és a bál teljes bevételét ennek a célnak a megvalósítására fordítja a közösség. A Zarándokház célja, hogy olyan teret biztosítson a Kaposvárra látogató keresztyén utazóknak, ahol egyszerre tud testi és lelki feltöltődést, erősödést megélni.

A vacsora után tánagra, különféle játékokra, majd egy képes vetítésre került sor, amely a gyülekezet közmúltjába engedett bepillantást.

Új lelkészi állás alakult Kaposváron

Ünnepi Istentisztelet keretében beiktatták Pongráczné Győri Boglárkát kaposvári lelkészi szolgálataiba. A zsúfolásig megtelt templomban Szemerei János püspök hirdette Isten ígését, aki a közösség erejére hívta fel a figyelmet. Az új lelkész prédikációjában a szeretet fontosságát hangsúlyozta. Az alábbiakban az eseményről készült első képek tekinthetők meg:

Kaposvár – Másodlelkészi állás létrehozásáról döntött a Kaposvári Evangélikus Egyházközség 2017 őszén. A tisztségre megválasztott Pongráczné Győri Boglárkát, Pongrácz Máté parókus lelkész feleségét 2018. január 28-án, vasárnap iktatta be hivatalába Kőszeghyné Raczkó Zsuzsanna, a Somogy-Zalai Egyházmegye esperese. Az ünnepi istentiszteleten Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. Éneklél szolgált a gyülekezet kórusa és zenekara.

Nagy megtiszteltetés, hogy az evangélium hordozóiként, megszólaltatóiként képviselhetjük a drága kincset, amelyet Isten adott – hangsúlyozta Zsolt 100,2 alapján tartott prédikációjában a püspök. Majd arra biztatta a helyi közösséget, amelynek hosszú éveken át lelkésze volt, hogy legyenek hálásak ezért az ajándékért. „Isten munkálkodik közöttetek, hogy az evangélium mind többekhez eljusson” – mondta.

A beiktatás és az áldás megható perceit követően **Pongráczné Győri Boglárka** lépett a szószékre. Választott ígéje, 1Jn 4,7 alapján Isten szeretetéről beszélt. „Van-e ilyen élményetek, amikor megtapasztaltátok, milyen az, hogy Isten körbeölel a szeretetével?” – tette fel a kérdést a templomot megtöltő hallgatóságnak. Majd kiemelte:

Isten napról napra megmutatja nekünk a szeretetét, amely nem korlátozható. „Bizonyosságot tenni a szeretetről: ezen leszek szolgálatom minden egyes napján szóval és tettel” – fogalmazta meg legfontosabb célját a lelkész.

Az alkalomhoz kapcsolódó közgyűlésen köszöntőt mondott **Szita Károly**, a város polgármestere, **Varga László** római katolikus megyés püspök, valamint **Seres Gabriella** református lelkész. A frissen beiktatott lelkész szülői helye, az alsósági gyülekezet ajándékát Boglárka szülei, **Győri Elemér** és felesége adták át. A kaposvári evangélikusok nevében **Sütő Zoltán** felügyelő fejezte ki jókívánságait, majd néhány gyülekezeti tag segítségével hét apró, szimbolikus tárgyat nyújtott át a lelkésznek. Többek között kerékpár, kötény, fakanál és kulacs is szerepelt a hasznos és vicces ajándékok listáján. Az örömteli ünneplés a Helyőrségi Klub éttermében tartott szeretetvendégséggel zárult.

Pongráczné Győri Boglárka

Celldömölkön született. Evangélikus családban nőtt fel, édesapja az alsósági gyülekezet felügyelője, édesanyja presbiter, nővére is evangélikus lelkész. Középkolai tanulmányait a soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus Gimnázium (Liceum) és Kollégiumban végezte. Az érettségit követően felvételt nyert az Evangélikus Hittudományi Egyetemre, eredetileg katechéta-lelképítési munkatárs szakra. Azonban, meghallva Isten hívását hamarosan átjelentkezett a teológus-lelkész képzésre. 2012-ben kötött házasságot Pongrácz Máté lelkéssel. Hatodéves gyakorlatát a 2012–2013-as tanévben a tabi gyülekezetben töltötte Szigethy Szilárd felügyelője mellett. Közben Kaposváron is tartott hittanórákat és végzett egyéb feladatokat. 2013-ban történt ordinációja után férje mellett, a kaposvári egyházközségben szolgált beosztott lelkészként. 2015 őszén sikeresen megfelelt a parókusi alkalmassági vizsgálaton. Férjével egy gyermeket nevelnek.

Ökumenikus imahét Tabon

Hétfőtől péntekig a harangok zúgásai hívogatták és ébresztgették Tab város templomos népét és a környékbeli híveket. A gyülekezetek örömmel és hálaadással léptek be estéről estére az Úr hajlékába ünnepet szentelni, mely már példaértékű hagyomány városunkban. Ebben az esztendőben a Karibi térség üldözött keresztényeivel imádkoztunk együtt, hiszen az ökumenikus imahét programját ebben az esztendőben ők állították össze. Az imahét mottója 2 Mózes 15,6 alapján így szól: „Jobbod Uram, dicső az erőtől.

Hétfőn Arató Eszter Dóra evangélikus lelkész hirdette Isten ígését a tabi római katolikus templomban, ahol kifejtette a Szentírásról keresztül mit is jelent jövevénynek lenni egykoron és ma. Kedden az evangélikus templomban gyűltek össze a hívek, amely alkalmon Sándor Zoltán református lelképítési vezető az égő csipkebokor történetéből, kifejtette, hogy Isten Igéje szüntelen ég, de soha nem ég el. Mózes példáján keresztül megszólította a mai embert, aki szintén elindulhat megnézni, megtapasztalni az égő csipkebokor örök tűzének evangéliumban gazdag üzenetének szépségét. Szerdán a református templomban Sifter Gergely római katolikus szentszéki bíró, plébános igehirdetésében Krisztus békéjéről és a Szentlélekről, mint hitünk forrásáról szólt. Csütörtökön a lullai római katolikus templomban Arató Lóránd evangélikus lelkész nem csak hirdette, hanem szemléltette is, mit is jelent a fogvatartó bilincsek között is az isteni Ige szabadságában élni. A lelkész mindezt egy bilincsel és egy Bibliával szemléltette, mivel az idei imahét szimbóluma a megkötő láncok, valamint a megszabadító Ige volt. Pénteken, a sorozat záróalkalmán ismét a tabi evangélikus templomban

gyűlhetett össze az ökumenikus közösség, amely alkalmon Sándor Zsuzsa Noémi református lelképítési vezető az Ószövetségből olvasott Ézsaiási Ige alapján a szenvedő emberről, Isten békességet adó áldásáról, valamint a szenvedésekben is jelenlévő Isten gyógyító jobbája vetett reménységről szólt, melyet a gyülekezet szívére helyezett. Minden alkalom után szeretetvendégségre hívták a híveket, a pénteki istentisztelet után a lelképítési vezetők közös vacsorán adták hálát a szeretetben megélt együtt töltött napokért.

A lelképítési közösség hálaadással tekint vissza az imahét alkalmaira, hiszen örömmel tapasztalták, hogy az alkalmakon népes gyülekezet hallgatta az örömhírt. A lelképítési vezetők köszönetet mondanak lelkes gyülekezeteknek a hét szeretetben megélt egységéért.

Szöveg: Ökumenikus lelkési kar

Kapernaum

A Somogy-Zalai Evangélikus Egyházmegye lapja

MEGJELENIK EGY ÉVBEN NÉGYSZER

Felelős kiadó: **Kőszeghyné Raczkó Zsuzsa** esperes

Felelős szerkesztő: **Koczor György**

Telefon: +36 20/824-3444

Email: gyorgy.koczor@lutheran.hu

A szerkesztőség címe: **8932 Zalaistván, Arany János tér 2.**

Készült az Asperján Nyomdában

Tördelés: RENZOL Dekor Reklámstúdió - Zalaszentgrót

FELHÍVÁS JELÖLÉSRE

Az ez évi, általános tisztújítás keretében az egyházmegyei elnökség választásával kapcsolatos jelölést is indítanunk kell.

Tisztségemben eljárva, – bizottságunk nevében – a hatályos egyházi törvényben (2005. évi VII. tv.) előírt rendelkezések alapján felkérem a tisztelt presbitériumot, hogy presbiteri ülés keretében tegyenek ajánlást az esperesi tisztség betöltésére alkalmas lelkész, valamint egyházmegyei felügyelőnek alkalmas személy jelöltlistára vételére. A jelölő bizottságot bármely érintett egyházközségi tag közvetlenül is felkeresheti ajánlásával. Az esperessé választhatóság feltétele, hogy a jelölt a Somogy-Zalai Egyházmegye valamelyik egyházközségében lelkészi állást töltsön be (minimum öt éves gyülekezeti lelkészi háttérrel rendelkezzen). Egyházmegyei felügyelői tisztségre vonatkozó előírást a fenti törvény 66. §-a tartalmazza. A presbiteri ülésről szóló jegyzőkönyv – jelölt állításra vonatkozó – jegyzőkönyv-kivonatát (egyházközségi elnökség és jegyző aláírásával) legkésőbb **2018. március 9-ig** juttassák el hozzám elektronikus (szkennelve) vagy postai úton (Címem: 7500 Nagyatád, Ács u. 2/a). A jelölés megtétele még a jelenlegi presbitérium feladata, a jelöltlista véglegesítése utáni választás már a március 31 után felálló új presbitériumé lesz.

Kérem továbbá, hogy a jegyzőkönyvben a jelöltek elérhetőségét is adják meg, hogy lehetőség legyen a jelölés elfogadásának bekérésére (cím, e-mail, telefonszám). Azoknál a jelölteknél, akik 1972. február előtt születtek, egyházunk tényfeltárási bizottságától meg kell kérnem az átvilágítást (a korábbi, állampárttal való érintettségre vonatkozóan), akiknél ez korábban még nem történt meg. Ha ennek eredménye megérkezik (várható ideje két-három hét) a jelölő bizottság **április 5-i** ülésén jelölt-listát állít, amelyet ez év áprilisában (később kijelölt időpontban) egyházmegyei közgyűlésen ismertet és az új közgyűlési tagok által véglegesít.

A Jelölő és választási bizottság ezután írja ki a választás időpontját (várhatóan április második fele), amikor az egyházközségi presbitériumoknak ismételt ülés keretében kell dönteniük az új tisztségviselők személyéről. A később meghatározott időpontig beérkezett szavazatok alapján (ha egy jelölt megkapta a szavazatok több mint 50 %-át) a jelölő és választási bizottság jegyzőkönyvbe foglalja a választás eredményét, amelyről értesíti az egyházközségeket, az egyházmegyei elnökséget és az egyházkerület elnökségét.

Felelősségteljes döntésük meghozatalához kérem Isten gazdag áldását!

Erős vár a mi Istenünk!

Nagyatád, 2018. február 15.

*Tisztelettel: Nagybockai Tamás
Jelölő és választási bizottság*